ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

L. A. GEELHOED

της 2ας Ιουνίου 2005 [1]

I — Εισαγωγή

1. Η παρούσα αίτηση του High Court of Justice, Queen's Bench Division (Ηνωμένο Βασίλειο), για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 11 της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1985, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σε θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων [2] (στο εξής: οδηγία).

2. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί, ιδίως, να μάθει σε ποιο χρονικό σημείο το προϊόν μπορεί να θεωρηθεί ότι τίθεται σε κυκλοφορία. Με βάση το χρονικό αυτό σημείο κρίνεται εάν αγωγή κατά του παραγωγού ασκήθηκε εμπροθέσμως, ήτοι εντός της προβλεπομένης από το άρθρο 11 της οδηγίας δεκαετούς προθεσμίας από την ημερομηνία κατά την οποία το προϊόν τέθηκε σε κυκλοφορία. Πρόσθετο στοιχείο είναι ότι η πρώτη μεταβίβαση του προϊόντος, το οποίο φέρεται ως ελαττωματικό, έγινε μεταξύ δύο εταιριών που ανήκουν στον ίδιο όμιλο εταιριών. Ισοδυναμεί η διακίνηση προϊόντος εντός ομίλου προς τη θέση του σε κυκλοφορία;

3. Επιπλέον, φαίνεται ότι ασκήθηκε αγωγή εντός της δεκαετούς προθεσμίας αλλά κατά προσώπου που δεν νομιμοποιούνταν παθητικώς, ήτοι κατά προμηθευτή (του εναγομένου με την πρώτη αγωγή) λόγω της πεπλανημένης πεποιθήσεως ότι αυτός ήταν ο παραγωγός. Φαίνεται ότι, ως εκ τούτου, ασκήθηκε ακολούθως αγωγή κατά του αληθούς παραγωγού (του εναγομένου με τη δεύτερη αγωγή) ακριβώς πριν ή ακριβώς μετά την εκπνοή της δεκαετούς προθεσμίας. Επομένως, το ερώτημα που τίθεται ακολούθως είναι εάν, σε αυτή την περίπτωση, η δίκη κατά του εναχθέντος με την πρώτη αγωγή μπορεί να θεωρηθεί ότι στρεφόταν κατά του παραγωγού (του εναγομένου με τη δεύτερη αγωγή, του υποδειχθέντος ως παθητικώς νομιμοποιημένου στην πρώτη αγωγή), ή μήπως, στην περίπτωση που η δεύτερη αγωγή κατά του παραγωγού ασκήθηκε εκπροθέσμως, το εθνικό δικαστήριο μπορεί να υποκαταστήσει στον πρώτο εναγόμενο τον δεύτερο.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

2 — ΕΕ L 210, σ. 29.

II — Νομικό πλαίσιο

4. Το άρθρο 1 της οδηγίας ορίζει ότι «[ο] παραγωγός ευθύνεται για κάθε ζημία που οφείλεται σε ελάττωμα του προϊόντος του».

5. Το άρθρο 7 της οδηγίας ορίζει:

«Ο παραγωγός δεν ευθύνεται, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, εάν αποδείξει:

α) ότι δεν έθεσε το προϊόν σε κυκλοφορία·

[...]»

6. Το άρθρο 11 της οδηγίας ορίζει:

«Τα κράτη μέλη θα λάβουν νομοθετικά μέτρα, ώστε τα δικαιώματα, που η οδηγία αυτή παρέχει στον ζημιωθέντα, να παραγράφονται μετά πάροδο δέκα ετών, από την ημερομηνία κατά την οποία ο παραγωγός έθεσε σε κυκλοφορία το συγκεκριμένο προϊόν που προξένησε τη ζημία, εκτός εάν, στο μεταξύ, ο ζημιωθείς στράφηκε δικαστικά κατά του παραγωγού.»

7. Στην υπόθεση Veedfald [3], το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το άρθρο 7, στοιχείο α', της οδηγίας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ένα ελαττωματικό προϊόν τίθεται σε κυκλοφορία οσάκις χρησιμοποιείται στο πλαίσιο συγκεκριμένης παροχής υπηρεσιών, ιατρικής φύσεως, που συνίσταται στην προετοιμασία ενός ανθρωπίνου οργάνου ενόψει μεταμοσχεύσεώς του και η ζημία που υφίσταται είναι συνέπεια αυτής της προετοιμασίας.

8. Το Ηνωμένο Βασίλειο ενσωμάτωσε την οδηγία στο εσωτερικό δίκαιο με το μέρος I του Consumer Protection Act 1987, που τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαρτίου 1988. Το άρθρο 4 του εν λόγω νόμου έχει ως ακολούθως:

«(1) Επί αγωγών λόγω ελαττωματικού προϊόντος, ασκουμένων δυνάμει του παρόντος μέρους, ο εναγόμενος απαλλάσσεται εφόσον αποδείξει:

[...]

3 — Απόφαση της 10ης Μαΐου 2001, C-203/99 (Συλλογή 2001, σ. I-3569).

b) ότι ουδέποτε παρέσχε το προϊόν σε άλλον· ή

[...]

d) ότι το προϊόν δεν είχε το επίμαχο ελάττωμα κατά τον κρίσιμο χρόνο·

[...]»

9. Εξάλλου, ο Consumer Protection Act 1987 πρόσθεσε στον Limitation Act 1980 ένα νέο άρθρο 11A, του οποίου η παράγραφος 3 ορίζει:

«Αγωγή δυνάμει του άρθρου αυτού δεν μπορεί να ασκηθεί μετά την πάροδο δεκαετούς προθεσμίας από την κρίσιμη ημερομηνία [...]· η παρούσα παράγραφος επιφέρει παραγραφή της αξιώσεως κατά την εκπνοή της ως άνω δεκαετούς προθεσμίας, και μάλιστα ανεξαρτήτως εάν η αξίωση αυτή είναι ληξιπρόθεσμη ή όχι, ή έχουν αρχίσει να τρέχουν οι προθεσμίες που προβλέπουν οι ακόλουθες διατάξεις του παρόντος νόμου.»

III — Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία και τα προδικαστικά ερωτήματα

10. Στις 3 Νοεμβρίου 1992, το μικρό παιδί Declan O'Byrne, ενάγων στην υπόθεση της κύριας δίκης, εμβολιάστηκε με μια δόση εμβολίου κατά του αιμοφίλου στο ιατρικό κέντρο MacDonald Road Medical Centre.

11. Κατόπιν του εν λόγω εμβολιασμού, ο ενάγων υπέστη σοβαρή εγκεφαλική βλάβη. Διατείνεται ότι η βλάβη αυτή προήλθε από το εμβόλιο το οποίο ήταν ελαττωματικό.

12. Παραγωγός του εμβολίου ήταν η Pasteur Mérieux Sérums et Vaccins SA, γαλλική εταιρία, η οποία μετονομάσθηκε ακολούθως σε Aventis Pasteur SA (στο εξής: APSA).

13. Η Mérieux UK Limited, αγγλική εταιρία, ήταν κατά 100 % θυγατρική της APSA και διένεμε εντός του Ηνωμένου Βασιλείου τα προϊόντα της APSA. Η Mérieux UK Limited μετονομάσθηκε ακολούθως σε Aventis Pasteur MSD (στο εξής: APMSD).

14. Στις 18 Σεπτεμβρίου 1992, η APSA απέστειλε στην APMSD μια παρτίδα εμβολίων, μεταξύ των οποίων αυτό που χορηγήθηκε στο θύμα, την οποία είχε παραλάβει στις 22 Σεπτεμβρίου 1992. Η APSA απέστειλε στην APMSD τιμολόγιο για την παρτίδα αυτή, το οποίο η τελευταία εξόφλησε προσηκόντως.

15. Σε άγνωστη ημερομηνία, προ της 7ης Οκτωβρίου 1992 ή μετά από αυτήν, μέρος της παρτίδας φαίνεται να πωλήθηκε από την APMSD στο Department of Health (Υπουργείο Υγείας) του Ηνωμένου Βασιλείου και παραδόθηκε απευθείας από την APMSD σε νοσοκομείο που υπέδειξε το Department of Health. Το νοσοκομείο χορήγησε περαιτέρω μέρος της παρτίδας στο ιατρικό κέντρο, όπου εμβολιάστηκε ο ενάγων στις 3 Νοεμβρίου 1992.

16. Στις 2 Νοεμβρίου 2000, ο ενάγων της κύριας δίκης άσκησε αγωγή αποζημιώσεως κατά της APMSD, υποστηρίζοντας ότι αυτή ήταν ο παραγωγός του προϊόντος.

17. Στις 7 Οκτωβρίου 2002, μια δεύτερη αγωγή ασκήθηκε κατά της APSA. Οι συνήγοροι του ενάγοντος δήλωσαν στο εθνικό δικαστήριο ότι μόλις κατά τη διάρκεια του θέρους του 2002 κατέστη σαφές για πρώτη φορά ότι παραγωγός του προϊόντος ήταν, στην πραγματικότητα, η APSA και όχι η APMSD.

18. Στο πλαίσιο της δίκης αυτής, η APSA ισχυρίζεται ότι, εφόσον έθεσε σε κυκλοφορία το προϊόν διαθέτοντάς το, την 18η Σεπτεμβρίου 1992, στη θυγατρική της, η οποία το παρέλαβε στις 22 Σεπτεμβρίου 1992, η από 7 Οκτωβρίου 2002 αγωγή ασκήθηκε μετά την πάροδο της δεκαετούς προθεσμίας από την ημερομηνία κατά την οποίο το προϊόν τέθηκε σε κυκλοφορία, όπως ορίζεται στο άρθρο 11A, παράγραφος 3, του Limitation Act, ο οποίος ενσωμάτωσε το άρθρο 11 της οδηγίας στην εθνική έννομη τάξη. Επομένως, η αξίωση έχει παραγραφεί.

19. Ωστόσο, ο ενάγων προβάλλει ότι το προϊόν δεν τέθηκε σε κυκλοφορία μέχρι την παράδοσή του από την APMSD στο νοσοκομείο που υπέδειξε το Department of Health και ότι αυτό συνέβη μετά τις 7 Οκτωβρίου 1992, ήτοι λιγότερο από 10 έτη πριν από την άσκηση της δεύτερης αγωγής. Επομένως, η αξίωση δεν έχει παραγραφεί.

20. Στις 10 Μαρτίου 2003, ο ενάγων ζήτησε από το εθνικό δικαστήριο την υποκατάσταση της APMSD με την APSA στην πρώτη αγωγή που ασκήθηκε το 2000.

Τα προδικαστικά ερωτήματα

21. Το High Court of Justice, Queen's Bench Division, αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Εάν Γάλλος παραγωγός, βάσει συμβάσεως πωλήσεως, προμηθεύει ένα προϊόν στην αγγλική, κατά 100 % θυγατρική του, εταιρία, αυτή δε ακολούθως το προμηθεύει σε άλλη οντότητα, πρέπει το άρθρο 11 της οδηγίας [...] να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το εν λόγω προϊόν τίθεται σε κυκλοφορία:

α) όταν φεύγει από τη γαλλική εταιρία ή

β) όταν φθάνει στην αγγλική εταιρία ή

γ) όταν φεύγει από την αγγλική εταιρία ή

δ) όταν περιέρχεται στην οντότητα που παραλαμβάνει το προϊόν από την αγγλική εταιρία;

2) Όταν ο ενάγων αξιώνει δικαστικώς την ικανοποίηση των δικαιωμάτων που του παρέχει η οδηγία [...] για ελαττωματικά προϊόντα κατά μιας εταιρίας Α πιστεύοντας εσφαλμένως ότι η Α ήταν η παραγωγός του προϊόντος, ενώ στην πραγματικότητα παραγωγός του προϊόντος δεν ήταν η Α, αλλά άλλη εταιρία, η Β, επιτρέπεται στο κράτος μέλος να παρέχει, με την εθνική του νομοθεσία, τη διακριτική ευχέρεια στα εθνικά δικαστήρια να θεωρούν τις αγωγές αυτές ως "αγωγές κατά του παραγωγού" κατά την έννοια του άρθρου 11 της οδηγίας [...];

3) Επιτρέπει το άρθρο 11 της οδηγίας [...], ορθώς ερμηνευόμενο, στο κράτος μέλος να παρέχει σε δικαστήριο τη διακριτική ευχέρεια να επιτρέψει την υποκατάσταση της Α με τη Β στη θέση της εναγόμενης σε αγωγή όπως αυτή περί της οποίας γίνεται λόγος ανωτέρω στο δεύτερο ερώτημα ("η σχετική αγωγή"):

α) όταν η δεκαετής προθεσμία του άρθρου 11 έχει παρέλθει,

β) όταν η σχετική αγωγή κατά της Α ασκήθηκε πριν από την πάροδο της δεκαετούς προθεσμίας και

γ) όταν δεν ασκήθηκε αγωγή κατά της Β πριν από την πάροδο της δεκαετούς προθεσμίας σε σχέση με το προϊόν που, κατά τους ισχυρισμούς του ενάγοντος, προκάλεσε τη ζημία;»

IV — Εκτίμηση

22. Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να μάθει τί νοείται με το τμήμα φράσεως «έθεσε σε κυκλοφορία» στο άρθρο 11 της οδηγίας. Εντόπισε τέσσερις πιθανές ημερομηνίες, από τις οποίες οι δύο πρώτες σχετίζονται με μεταβίβαση εντός του ομίλου, οι δε δύο άλλες με περαιτέρω μεταβίβαση εντός της αλυσίδας διανομής.

23. Η ευθύνη του παραγωγού αποσβέννυται μετά πάροδο δεκαετίας από την ημερομηνία κατά την οποία το προϊόν τέθηκε σε κυκλοφορία. Επομένως, η έννοια της «θέσεως σε κυκλοφορία» ασκεί σημαντική επιρροή προκειμένου να προσδιοριστεί επακριβώς το χρονικό σημείο κατά το οποίο παύει να υφίσταται η αντικειμενική ευθύνη του παραγωγού. Η έννοια αυτή δεν περιλαμβάνεται μόνο στο άρθρο 11, αλλά επίσης στα άρθρα 6, 7 και 17 [4].

24. Παρά τη σπουδαιότητά της, η ως άνω έννοια δεν ορίζεται στην οδηγία. Κατά τον χρόνο καταρτίσεως της οδηγίας, κρίθηκε περιττό να οριστεί η έννοια της «θέσεως σε κυκλοφορία» διότι, όπως εκτίθεται στην αιτιολογική έκθεση της προτάσεως οδηγίας της Επιτροπής, η εν λόγω έννοια θεωρήθηκε ότι «ορίζεται αφεαυτής με αναφορά στη συνήθη σημασία των λέξεων». Σύμφωνα με την εν λόγω αιτιολογική έκθεση, ένα προϊόν έχει κανονικώς τεθεί σε κυκλοφορία όταν έχει εισαχθεί στην αλυσίδα διανομής [5]. Ένας άλλος λόγος για τον οποίο δεν ορίστηκε η εν λόγω έννοια θα μπορούσε να είναι η ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως της 27ης Ιανουαρίου 1977 για την ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων σε περίπτωση σωματικής βλάβης ή θανάτου (στο εξής: Σύμβαση του 1977) [6]. Η οικονομία της Συμβάσεως του 1977 και αυτή της οδηγίας συμπίπτουν κατά το μάλλον ή ήττον. Δυνάμει του άρθρου 2, στοιχείο δ', της Συμβάσεως ένα προϊόν έχει τεθεί σε κυκλοφορία εάν ο παραγωγός το παρέδωσε σε άλλον.

4 — Το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ' ορίζει: «Ένα προϊόν θεωρείται ελαττωματικό, εάν δεν παρέχει την ασφάλεια που δικαιούται κανείς να αναμένει, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου κατά τον οποίο το προϊόν ετέθη σε κυκλοφορία.»
Το άρθρο 7 προβλέπει ότι ο παραγωγός δεν ευθύνεται, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, εάν αποδείξει:
α) ότι δεν έθεσε το προϊόν σε κυκλοφορία·
β) ότι, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων, είναι πιθανόν το ελάττωμα που προκάλεσε τη ζημία να μην υπήρχε, όταν ο παραγωγός έθεσε το προϊόν σε κυκλοφορία ή να εμφανίστηκε αργότερα·
[...]
ε) ότι, όταν έθεσε το προϊόν σε κυκλοφορία, το επίπεδο επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων δεν επέτρεπε να διαπιστωθεί η ύπαρξη του ελαττώματος [...].
Το άρθρο 17 ορίζει ότι η οδηγία δεν εφαρμόζεται για προϊόντα που τέθηκαν σε κυκλοφορία, πριν από την ημερομηνία κατά την οποία τίθενται σε ισχύ οι εθνικές διατάξεις μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο των κρατών μελών.

5 — Βλ. Bulletin CE [1976], II Supplément, L11, paragraphe 15.

6 — http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/091.htm.

25. Η παρούσα υπόθεση καταδεικνύει ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζονται στην αιτιολογική έκθεση της προτάσεως οδηγίας της Επιτροπής, είναι αναγκαίο να οριστεί η έννοια της «θέσεως σε κυκλοφορία» σε σχέση με το χρονικό σημείο κατά το οποίο αρχίζει να τρέχει η δεκαετής προθεσμία. Το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη κληθεί να ορίσει την έννοια της «θέσεως σε κυκλοφορία». Η έννοια αυτή εξετάστηκε στην υπόθεση Veedfald[7], αλλά μόνο στο πλαίσιο του άρθρου 7, στοιχείο α', της οδηγίας, τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως παρουσίαζαν ιδιομορφία, το δε Δικαστήριο δεν έδωσε γενικό ορισμό της εν λόγω έννοιας.

26. Στην υπόθεση Veedfald ο εναγόμενος ισχυρίστηκε ότι ουδέποτε έθεσε το προϊόν σε κυκλοφορία. Ο εναγόμενος ήταν ο παραγωγός υγρού, προοριζόμενου για την έκπλυση νεφρών πριν από τη μεταμόσχευσή τους, το οποίο ήταν ελαττωματικό. Το εν λόγω υγρό είχε παραχθεί από το νοσοκομείο Α και χρησιμοποιήθηκε στο νοσοκομείο Β, αμφότερα δε τα νοσοκομεία ανήκαν στον εναγόμενο. Το επιχείρημα, το οποίο προέβαλε ο εναγόμενος, ήταν ότι το προϊόν χρησιμοποιήθηκε στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών (η οποία δεν καλύπτεται από την οδηγία) και όχι σε εκτέλεση συμβάσεως πωλήσεως. Κατά τον εναγόμενο, στην περίπτωση αυτή, το προϊόν ουδέποτε εξήλθε της σφαίρας ελέγχου του νοσοκομείου που παρασκεύασε το υγρό και του νοσοκομείου εντός του οποίου αυτό χρησιμοποιήθηκε και, ως εκ τούτου, ουδέποτε τέθηκε σε κυκλοφορία κατά την έννοια του άρθρου 7, στοιχείο α', της οδηγίας.

7 — Παρατεθείσα στην υποσημείωση 3.

27. Το Δικαστήριο δεν δέχθηκε αυτό το επιχείρημα. Έκρινε ότι «οι περιστάσεις αυτές δεν είναι καθοριστικές οσάκις, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, η χρησιμοποίηση του προϊόντος χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι το πρόσωπο για το οποίο προορίζεται πρέπει το ίδιο να τεθεί εντός της σφαίρας ελέγχου» (σκέψη 17) και απάντησε στο υποβληθέν εν προκειμένω ερώτημα ότι «το άρθρο 7, στοιχείο α', [...] έχει την έννοια ότι ένα ελαττωματικό προϊόν τίθεται σε κυκλοφορία οσάκις χρησιμοποιείται στο πλαίσιο συγκεκριμένης παροχής υπηρεσιών, ιατρικής φύσεως, που συνίσταται στην προετοιμασία ενός ανθρωπίνου οργάνου ενόψει μεταμοσχεύσεώς του και η ζημία που υφίσταται είναι συνέπεια αυτής της προετοιμασίας».

28. Στην υπό κρίση υπόθεση το ζήτημα δεν είναι *εάν* το προϊόν τέθηκε σε κυκλοφορία, αλλά *πότε* τέθηκε σε κυκλοφορία. Το κρίσιμο ερώτημα είναι ποια «αγωγή» λαμβάνεται υπόψη για την αφετηρία και, επομένως, την καταληκτική ημερομηνία της δεκαετούς περιόδου ευθύνης.

29. Πριν πραγματευθώ αυτό το ζήτημα, υπενθυμίζω ότι η οδηγία έχει σκοπό την τήρηση ισορροπίας μεταξύ των συμφερόντων του καταναλωτή και αυτών του παραγωγού. Η ισορροπία αυτή πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την ερμηνεία του όρου «θέση σε κυκλοφορία». Αφενός, η οδηγία έχει σκοπό να προστατεύσει τον καταναλωτή, προβλέποντας ευθύνη χωρίς πταίσμα του παραγωγού σε περίπτωση που προκλήθηκε ζημία

από προϊόν του. Αφετέρου, η ευθύνη του παραγωγού υπόκειται σε χρονικό περιορισμό και αποσβέννυται με την παρέλευση δεκαετίας από την ημερομηνία κατά την οποία το προϊόν τέθηκε σε κυκλοφορία. Κατά συνέπεια, το άρθρο 11 τέθηκε προς το συμφέρον του παραγωγού. Η αποσβεστική προθεσμία δικαιολογείται κυρίως εκ του γεγονότος ότι η αντικειμενική ευθύνη είναι επαχθέστερη για τον παραγωγό απ' ό,τι η κατά το παραδοσιακό σύστημα συμβατική ή εξωσυμβατική ευθύνη. Προκειμένου να μην αποθαρρύνονται οι τεχνολογικές καινοτομίες και να καθίσταται δυνατή η ασφαλιστική κάλυψη, κρίθηκε αναγκαίο να υπαχθεί σε χρονικό περιορισμό η αντικειμενική αυτή ευθύνη.

30. Δεύτερον, όπως ήδη εξέθεσα, η έννοια της «θέσεως σε κυκλοφορία» ανευρίσκεται επανειλημμένως στην οδηγία. Είναι προφανές ότι πρέπει να έχει το ίδιο περιεχόμενο οπουδήποτε απαντάται στην οδηγία.

31. Πότε ένα προϊόν τίθεται σε κυκλοφορία;

32. Επί του ζητήματος αυτού εκφράσθηκαν διάφορες απόψεις. Ο ενάγων, η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή υποστήριξαν την άποψη ότι ένα προϊόν τίθεται σε κυκλοφορία τη στιγμή κατά την οποία ο παραγωγός παύει να ελέγχει το προϊόν ή αυτό μεταβιβάζεται σε πρόσωπο το οποίο δεν ελέγχεται από τον παραγωγό. Κρίσιμη είναι η είσοδος του προϊόντος στην αλυσίδα διανομής διά της παραδόσεως σε τρίτον (εν προκειμένω, το νοσοκομείο, στο οποίο η APSMD προμήθευσε το εμβόλιο).

33. Η APSA και η APMSD υποστηρίζουν διαφορετική άποψη. Διατείνονται ότι έχει καθοριστική σημασία η στιγμή κατά την οποία το προϊόν εγκαταλείπει τη μονάδα, εντός της οποίας παρασκευάσθηκε και ότι δεν λαμβάνεται υπόψη η ταυτότητα του αγοραστή, ο οποίος είναι θυγατρική εταιρία.

34. Είναι προφανές ότι το χρονικό σημείο, από το οποίο αρχίζει να τρέχει η περίοδος αντικειμενικής ευθύνης, πρέπει να προσδιοριστεί κατά τρόπο όσο το δυνατόν σαφέστερο και αντικειμενικότερο. Το χρονικό αυτό σημείο δεν πρέπει να ορισθεί ούτε υπερβολικά ενωρίς (η διαδικασία παραγωγής ενδέχεται να μην έχει ολοκληρωθεί) ούτε υπερβολικά αργά (το προϊόν ενδέχεται να ευρίσκεται οπουδήποτε εντός της αλυσίδας διανομής).

35. Θα αντέβαινε προς το γράμμα της οδηγίας να ορισθεί ως αφετηρία της δεκαετούς περιόδου το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο λιανοπωλητής προτείνει το προϊόν προς πώληση, καθόσον το άρθρο 11 της οδηγίας ποιείται σαφή μνεία του παραγωγού.

36. Θα ήταν πολύ ενωρίς εάν θεωρούνταν ότι το προϊόν τίθεται σε κυκλοφορία με απλή παράδοση από τον παραγωγό σε οντότητα που το παραλαμβάνει. Η περίπτωση αυτή θα κάλυπτε επίσης την παράδοση σε οργανισμούς ελέγχου. Τούτο θα ήταν αντίθετο προς τις αιτιολογικές εκθέσεις της Συμβάσεως του 1977 και της οδηγίας, οι οποίες διαλαμβάνουν σαφώς ότι η παράδοση σε οργανισμούς ελέγχου δεν πρέπει να θεωρείται ότι εμπίπτει στην έννοια της θέσεως σε κυκλοφορία του προϊόντος: οι έλεγχοι ποιότητας του προϊόντος δεν θα είχαν ολοκληρωθεί, οπότε αυτό δεν θα ήταν έτοιμο να προταθεί προς πώληση σε ενδεχόμενους πελάτες και, επομένως, ενδεχόμενα θύματα.

37. Κανονικώς, η εισαγωγή του προϊόντος στην αλυσίδα διανομής συμπίπτει με τη θέση του σε κυκλοφορία. Ωστόσο, αυτό δεν συμβαίνει πάντοτε, όπως προκύπτει από την υπόθεση Veedfald. Στην εν λόγω υπόθεση, δεν υπήρχε αλυσίδα διανομής, πλην όμως το προϊόν τέθηκε σε κυκλοφορία σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο. Ο πλέον ενδεδειγμένος ορισμός σχετίζεται με την απώλεια του ελέγχου. Στο πλαίσιο αυτής της προσεγγίσεως, ο παραγωγός παραιτείται εκουσίως του ελέγχου επί του προϊόντος μεταβιβάζοντάς το, κατόπιν συμφωνίας, σε χωριστή οντότητα.

38. Όλοι οι διάδικοι που κατέθεσαν παρατηρήσεις συμφωνούν μέχρι τούδε με την προσέγγιση αυτή· οι απόψεις διίστανται όσον αφορά τις μεταβιβάσεις εντός του αυτού ομίλου.

39. Ο ενάγων, η Επιτροπή και η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι ο παραγωγός εξακολουθεί να ασκεί τον έλεγχο επί του προϊόντος ενόσω αυτό ευρίσκεται εντός του ομίλου.

40. Ωστόσο, οι εναγόμενες της κύριας δίκης υποστηρίζουν ότι δεν έχει σημασία εάν το προϊόν παραδίδεται σε θυγατρική αποκλειστικής ιδιοκτησίας του παραγωγού, σε εταιρία συνδεόμενη μαζί του με οποιονδήποτε άλλο τρόπο ή σε ανεξάρτητο τρίτο. Κατά την άποψή τους, το μόνο ζήτημα που τίθεται είναι εάν ο παραγωγός παραιτήθηκε εκουσίως του ελέγχου επί του προϊόντος. Διατείνονται ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, η διαδικασία παρασκευής είχε ολοκληρωθεί, το δε προϊόν εξήλθε της σφαίρας ελέγχου της APSA όταν απεστάλη από την APSA στην APMSD. Μετά την προς την APMSD πώληση και αποστολή του προϊόντος, η APSA δεν ήταν πλέον σε θέση να αλλοιώσει ή να μεταβάλει το προϊόν χωρίς να προβεί σε ανάκλησή του. Ως εκ τούτου, κατά την άποψή τους, δεν χρειάζεται να εφαρμόζονται ειδικά κριτήρια για μεταβιβάσεις εντός ομίλου.

41. Οι εναγόμενες της κύριας δίκης προσθέτουν ότι δεν πρέπει να συγχέεται ο έλεγχος επί του προϊόντος με τον έλεγχο επί εταιρίας. Οι έννοιες αυτές είναι διαφο-

ρετικές. Η πρώτη σχετίζεται με τη νομική έννοια της κατοχής, η δεύτερη με τα δικαιώματα ψήφου. Οι εναγόμενες της κύριας δίκης τονίζουν ότι μια θυγατρική, μολονότι ανήκει στον ίδιο όμιλο με τη μητρική της εταιρία, έχει νομική προσωπικότητα διακριτή από αυτήν της μητρικής της εταιρίας, με χωριστά δικαιώματα και υποχρεώσεις.

42. Υπενθυμίζω, όπως προεκτέθηκε, ότι το άρθρο 11 της οδηγίας έχει τεθεί κυρίως προς το συμφέρον των παραγωγών. Ωστόσο, οι καταναλωτές έχουν επίσης ένα συμφέρον, ήτοι να μην μπορεί ο παραγωγός, μέσω της εσωτερικής του διαρθρώσεως, να μεταβάλει τη διάρκεια της περιόδου ευθύνης του. Συνεπώς, δεν συμφωνώ με την άποψη ότι μεταβίβαση εντός του αυτού ομίλου πρέπει να εξομοιώνεται προς μεταβίβαση σε τρίτον.

43. Πρώτον, είναι σαφές ότι το κριτήριο, το οποίο πρέπει να χρησιμοποιηθεί, είναι ο έλεγχος ή η παραίτηση από τον έλεγχο επί του προϊόντος.

44. Δεύτερον, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη η οικονομική πραγματικότητα. Ειδικότερα, οι εταιρίες μπορούν να οργανώσουν με πολλούς διαφορετικούς τρόπους τις αντίστοιχες δραστηριότητές τους παραγωγής, πωλήσεως και εμπορίας. Τούτο συμβαίνει ιδίως όταν η διάρθρωση της εταιρίας επεκτείνεται στην επικράτεια περισσοτέρων του ενός κρατών μελών. Στην περίπτωση αυτή, η ποικιλία των τρόπων οργανώσεως θα είναι ακόμη μεγαλύτερη.

45. Οι ίδιες ή παρεμφερείς δραστηριότητες μπορούν να οργανώνονται με διαφόρους τρόπους, επί παραδείγματι ανάλογα με τις φορολογικές και τις λοιπές έννομες συνέπειες των διαφόρων τρόπων οργανώσεως. Ενώ ορισμένες εταιρίες διανέμουν το προϊόν τους μέσω υποκαταστημάτων, άλλες πράττουν τούτο μέσω θυγατρικών, μερικές φορές δε ο παραγωγός προμηθεύει απευθείας τους τρίτους. Επίσης χρησιμοποιούνται μικτοί τρόποι διανομής.

46. Τρίτον, όσο μεγαλύτερη είναι η ποικιλία των τρόπων οργανώσεως, τόσο εντονότερη καθίσταται η ανάγκη να χρησιμοποιηθεί σαφές κριτήριο για τον προσδιορισμό του χρονικού σημείου κατά το οποίο το προϊόν τίθεται σε κυκλοφορία. Το χρονικό αυτό σημείο είναι όταν ο παραγωγός παραιτείται από τον έλεγχο, όταν το προϊόν μεταβιβάζεται για πρώτη φορά σε φυσικό πρόσωπο ή εταιρία εκτός του ομίλου, σε ανεξάρτητο τρίτον. Διαφορετικά, η αφετηρία της περιόδου ευθύνης θα διέφερε, αναλόγως του εάν ο παραγωγός διένειμε το προϊόν μέσω θυγατρικής ή μέσω υποκαταστήματος, ενώ σε αμφότερες τις περιπτώσεις το ζήτημα του ελέγχου τίθεται με τους ίδιους όρους. Για την εφαρμογή της οδηγίας δεν έχει σημασία ποια νομική μορφή οργανώσεως επέλεξε ο παραγωγός.

47. Κατά συνέπεια, ενόσω ένα προϊόν δεν έχει μεταβιβαστεί σε κάποιον που δεν υπόκειται στον έλεγχο του ομίλου, τεκμαίρεται ότι το προϊόν εξακολουθεί να ευρίσκεται υπό τον έλεγχο του ομίλου στον οποίον ανήκει ο πραγματικός παραγωγός.

48. Πράγματι, όπως τόνισε η Επιτροπή, ενδέχεται να είναι πρόωρο να ληφθεί υπόψη η ημερομηνία της πρώτης μεταβιβάσεως εντός ομίλου εταιριών ως αφετηρία της περιόδου ευθύνης, καθόσον, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, είναι ελάχιστα πιθανό να έλθει το προϊόν σε επαφή με πρόσωπο εκτός του ομίλου ενόσω δεν έχει εξέλθει από τον έλεγχο ενός μέλους του ομίλου. Εάν ως θέση σε κυκλοφορία θεωρηθεί η πρώτη μεταβίβαση εντός του ομίλου, μπορεί ευχερώς να μειωθεί η διάρκεια της περιόδου αντικειμενικής ευθύνης. Τούτο θα συνέβαινε, επί παραδείγματι, εάν το προϊόν διατηρούνταν αχρησιμοποίητο επί σειρά ετών από θυγατρική ή από άλλη μονάδα ανήκουσα στον παραγωγό, ακολούθως δε πωλούνταν ή εκμισθωνόταν σε πρόσωπο εκτός του ομίλου.

49. Ενόσω το προϊόν παραμένει εντός του ομίλου, ο παραγωγός εξακολουθεί να έχει τη δυνατότητα να εξασφαλίσει ότι το προϊόν δεν περιέρχεται σε ενδεχόμενα θύματα. Αυτό σημαίνει ότι η προθεσμία αντικειμενικής ευθύνης δεν έχει ακόμη αρχίσει να τρέχει. Ευθύνη του παραγωγού μπορεί να στοιχειοθετείται δυνάμει άλλων συστημάτων, όχι όμως δυνάμει της οδηγίας.

50. Επιπλέον, τα πρόσωπα εκτός του ομίλου ενδέχεται να μη γνωρίζουν πότε το προϊόν μεταβιβάστηκε για πρώτη φορά από τον παραγωγό σε θυγατρική. Σε περίπτωση πολλαπλών μεταβιβάσεων εντός του ομίλου, μπορεί να είναι εξόχως δυσχερές να αποδειχθεί πού και πότε έγινε η πρώτη παράδοση του προϊόντος. Τόσο το θύμα όσο και οι λοιποί ενδιαφερόμενοι (κάθε προμηθευτής κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 3, της οδηγίας) χρειάζονται ένα ακριβές σημείο αναφοράς, προκειμένου να προσδιοριστεί πότε το προϊόν τέθηκε σε κυκλοφορία. Συχνά, οι σχέσεις μεταξύ εταιριών του αυτού ομίλου είναι υπερβολικά αδιαφανείς, οπότε δεν μπορούν να ληφθούν λυσιτελώς υπόψη ως προς το ζήτημα αυτό.

51. Κατ' αναλογία, θα ήθελα να επισημάνω ότι το επιχείρημα, σύμφωνα με το οποίο μια θυγατρική είναι νομικώς διαφορετική από τη μητρική εταιρία (και, επομένως, ότι η μεταβίβαση από τη μια νομική οντότητα στην άλλη, εντός του αυτού ομίλου εταιριών, συνιστά θέση του προϊόντος σε κυκλοφορία), δεν με πείθει. Για πολλούς και διαφόρους λόγους, η χρησιμοποίηση διαφορετικών νομικών προσώπων είναι συνήθης πρακτική.

Εξάλλου, όπως συμβαίνει επί παραδείγματι στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού, νομικώς διαφορετικά πρόσωπα μπορούν να θεωρηθούν ως μια οντότητα κατά την εφαρμογή του άρθρου 81 ΕΚ[8]. Η μεταχείριση αυτή οφείλεται στους στενούς οικονομικούς δεσμούς μεταξύ των εν λόγω προσώπων. Τούτο σημαίνει ότι οι μεταξύ τους συμφωνίες πρέπει να θεωρηθούν ως εσωτερική κατανομή αρμοδιοτήτων και λειτουργιών εντός της ίδιας οικονομικής ενότητας. Για τον ίδιο λόγο οι συμφωνίες μεταξύ μελών του αυτού ομίλου δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω άρθρου. Ομοίως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι ένα προϊόν τίθεται σε κυκλοφορία διά της μεταβιβάσεώς του σε μια από τις μονάδες διανομής της μητρικής εταιρίας, είτε πρόκειται για υποκατάστημα είτε για θυγατρική. Το γεγονός ότι εκδίδεται τιμολόγιο για τη μονάδα διανομής δεν είναι καθοριστικό, δεδομένου ότι η έκδοση τιμολογίου για τις εσωτερικές μεταβιβάσεις αποτελεί συνήθη πρακτική στις μεταξύ εταιριών σχέσεις.

52. Κατά συνέπεια, η προθεσμία αντικειμενικής ευθύνης αρχίζει να τρέχει από το χρονικό σημείο κατά το οποίο ο παραγωγός παραιτείται εκουσίως του ελέγχου επί του προϊόντος μεταβιβάζοντάς το, για εμπορικούς λόγους, σε τρίτον, μη συνδεόμενο προς τον όμιλο στον οποίο ανήκει ο παραγωγός.

8 — Βλ. την απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 1971, 22/71, Béguelin Import (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 1001).

Επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος

53. Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να μάθει εάν το άρθρο 11 της οδηγίας επιτρέπει στο επιληφθέν δικαστήριο να θεωρήσει, σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία, αγωγή ασκηθείσα κατά της εταιρίας Α ως «αγωγή κατά του παραγωγού», στην περίπτωση που η αγωγή ασκήθηκε κατά της Α λόγω της εσφαλμένης πεποιθήσεως ότι η Α ήταν η παραγωγός του προϊόντος, ο δε πραγματικός παραγωγός ήταν άλλη εταιρία, η εταιρία Β. Το τρίτο ερώτημα αφορά την υποκατάσταση. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να μάθει εάν επιτρέπεται να υποκατασταθεί ο Α (ο πράγματι εναχθείς) με τον Β (τον παραγωγό), στην περίπτωση που η αγωγή κατά του Β ασκήθηκε εκτός της δεκαετούς προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 11 της οδηγίας.

54. Πραγματευόμενος αυτά τα ερωτήματα, θα εννοώ ως Α την APMSD και ως Β την APSA. Επίσης, δεν θα λάβω υπόψη το γεγονός ότι η περί παραπομπής διάταξη περιλαμβάνει ελλιπή στοιχεία. Επί παραδείγματι, δεν προκύπτει σαφώς γιατί μεσολάβησε τόσος χρόνος (από τον Νοέμβριο του 2000 έως τον Οκτώβριο του 2002) μέχρι την άσκηση αγωγής κατά της APSA. Επίσης, δεν προκύπτει σαφώς πώς αντέδρασε η APMSD όταν της κοινοποιήθηκε η αγωγή, ούτε εάν και πότε η εταιρία αυτή πληροφό-

ρησε τον ενάγοντα για την ταυτότητα του πραγματικού παραγωγού. Πρόκειται για πραγματικά ζητήματα επί των οποίων καλείται να αποφανθεί το αιτούν δικαστήριο.

55. Εκ προοιμίου, θα ήθελα να υπομνήσω ότι το άρθρο 11 της οδηγίας ποιείται μνεία του παραγωγού. Ποιος μπορεί να θεωρηθεί ως παραγωγός ορίζεται στο άρθρο 3 της οδηγίας: ο πραγματικός παραγωγός καθώς και κάθε πρόσωπο που εμφανίζεται ως παραγωγός του προϊόντος, επιθέτοντας σε αυτό την επωνυμία, το σήμα ή κάθε άλλο διακριτικό του σημείο.

56. Επιπλέον, ο ζημιωθείς μπορεί επίσης να στραφεί δικαστικώς κατά οποιουδήποτε προμηθευτή του προϊόντος, στην περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί η ταυτότητα του παραγωγού, ο δε προμηθευτής δεν έχει ενημερώσει τον ζημιωθέντα, εντός εύλογης προθεσμίας, για την ταυτότητα του παραγωγού ή εκείνου που του προμήθευσε το προϊόν. Στην περίπτωση αυτή, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 3, της οδηγίας, ο προμηθευτής του προϊόντος θεωρείται ως ο παραγωγός του.

57. Όπως εξέθεσα, το άρθρο 11 της οδηγίας έχει σκοπό να ορίσει σαφή καταληκτική ημερομηνία, κατόπιν της οποίας παύει να υφίσταται η αντικειμενική ευθύνη του παραγωγού, εκτός εάν ο ζημιωθείς είχε στραφεί δικαστικώς κατ' αυτού πριν από την εν λόγω ημερομηνία.

58. Είναι σαφές ότι η δεκαετής προθεσμία δεν διακόπτεται εάν ο ζημιωθείς, εκ πλάνης, στράφηκε κατά προσώπου που δεν είναι ο παραγωγός του προϊόντος υπό την έννοια του άρθρου 3. Η πλάνη αυτή μπορεί να έχει ως συνέπεια την εν τω μεταξύ παρέλευση της δεκαετούς προθεσμίας, δεδομένου ότι η οδηγία δεν επιτρέπει στα εθνικά δικαστήρια ή στις εθνικές έννομες τάξεις να μη λαμβάνουν υπόψη την εν λόγω προθεσμία στην περίπτωση που αναλήφθηκαν εμπροθέσμως δικαστικές ενέργειες κατά εταιρίας άλλης από την παραγωγό, καθόσον τούτο θα ανέτρεπε την εγκαθιδρυόμενη με την οδηγία ισορροπία συμφερόντων μεταξύ καταναλωτών και παραγωγών.

59. Σε αυτή τη βάση θα εξετάσω το δεύτερο και το τρίτο ερώτημα υπό το πρίσμα των επίδικων πραγματικών περιστατικών στην υπόθεση της κύριας δίκης.

60. Αναμφισβητήτως, στην υπό κρίση υπόθεση, ο παραγωγός και ο προμηθευτής ανήκουν στον ίδιο όμιλο εταιριών. Όπως είναι γνωστό από την απάντηση στο πρώτο ερώτημα, η APMSD δεν είναι ούτε τρίτος, ανεξάρτητος προμηθευτής, ούτε ο πραγματικός παραγωγός. Ωστόσο, είναι το νομικό πρόσωπο το οποίο, για πρώτη φορά, έθεσε το προϊόν σε κυκλοφορία, μεταβιβάζοντάς

το σε πρόσωπο εκτός του ομίλου. Η APMSD μπορεί να εναχθεί ως προμηθευτής, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 3, της οδηγίας.

61. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι οποίες χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι το φερόμενο ως ελαττωματικό προϊόν τέθηκε σε κυκλοφορία από εταιρία ανήκουσα στον ίδιο όμιλο εταιριών με εκείνη που το παρήγαγε, είναι σφόδρα πιθανό ο ζημιωθείς να υποπέσει σε πλάνη ως προς την πραγματική ταυτότητα του παραγωγού.

62. Ο προμηθευτής, εάν πεπλανημένως εναχθεί σαν παραγωγός, πρέπει να πληροφορήσει αμέσως τον ενάγοντα για την ταυτότητα του παραγωγού, ιδίως οσάκις, όπως συμβαίνει στην υπό κρίση υπόθεση, ο προμηθευτής είναι θυγατρική του παραγωγού. Εάν δεν το πράξει, ο προμηθευτής πρέπει/μπορεί να θεωρηθεί ως ο παραγωγός, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 3, της οδηγίας.

63. Όπως ήδη εξέθεσα, ο ζημιωθείς, εάν αγνοεί την ταυτότητα του παραγωγού, μπορεί να εναγάγει τον προμηθευτή ο οποίος, προκειμένου να απαλλαγεί της ευθύνης του, οφείλει να αποκαλύψει την ταυτότητα του παραγωγού. Τούτο ισχύει επίσης στην περίπτωση που ο ζημιωθείς εσφαλμένως υπέλαβε ότι ο προμηθευτής είναι ο παραγωγός του προϊόντος. Πράγματι, σύμφωνα με τη λογική του άρθρου 3, παράγραφος 3, της οδηγίας, ο προμηθευτής, αρνούμενος ότι είναι ο παραγωγός του προϊόντος, υπέχει την υποχρέωση να πληροφορήσει τον ενάγοντα για την ταυτότητα του παραγωγού, εάν τη γνωρίζει, πράγμα που συμβαίνει πιθανότατα εν προκειμένω.

64. Θα ήταν απαράδεκτο να απορριφθεί η αγωγή του θύματος λόγω παρόδου της αποσβεστικής προθεσμίας, πράγμα που ενδέχεται να συμβεί στην περίπτωση που ο προμηθευτής, εναχθείς εσφαλμένως σαν παραγωγός, δεν παρέσχε, εντός εύλογης προθεσμίας, τις πληροφορίες που διέθετε για την ταυτότητα του παραγωγού.

65. Συνεπώς, κατά την άποψή μου, η οδηγία, και μάλιστα τα άρθρα της 3, παράγραφος 3, και 11, δεν αποκλείει να επιτραπεί σε δικαστήριο, επιληφθέν αγωγής κατά προμηθευτή, να θεωρήσει την εν λόγω αγωγή ως «αγωγή κατά του παραγωγού», στην περίπτωση που ο προμηθευτής γνώριζε την ταυτότητα του παραγωγού και μπορούσε να την είχε ανακοινώσει εγκαίρως στον ενάγοντα, προκειμένου ο τελευταίος να ασκήσει αγωγή κατά του παραγωγού εντός της δεκαετούς προθεσμίας που ορίζει το άρθρο 11.

66. Κατόπιν της απαντήσεως που δόθηκε στο δεύτερο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τρίτο.

V — Πρόταση

67. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ως ακολούθως στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το High Court of Justice, Queen's Bench Division:

«Το άρθρο 11 της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1985, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σε θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων, έχει την έννοια ότι ένα προϊόν τίθεται σε κυκλοφορία αφότου μεταβιβασθεί από πρόσωπο ή εταιρία, επί των οποίων ο παραγωγός ασκεί πραγματικό έλεγχο, σε πρόσωπο ή εταιρία, επί των οποίων ο παραγωγός δεν ασκεί τέτοιο έλεγχο.

Όταν ο ενάγων αξιώνει δικαστικώς την ικανοποίηση των δικαιωμάτων που του απονέμει η οδηγία 85/374 για προϊόν το οποίο, κατά τους ισχυρισμούς του, είναι ελαττωματικό, στρεφόμενος κατά προμηθευτή εντός της δεκαετούς προθεσμίας του άρθρου 11 και υπολαμβάνοντας εσφαλμένως ότι ο εν λόγω προμηθευτής είναι ο παραγωγός του προϊόντος, ενώ, στην πραγματικότητα, παραγωγός είναι άλλη εταιρία εντός του ομίλου εταιριών στον οποίο ανήκουν τόσο ο προμηθευτής όσο και ο παραγωγός, οι διατάξεις της οδηγίας 85/374, και μάλιστα τα άρθρα της 3, παράγραφος 3, και 11, επιτρέπουν στο επιληφθέν δικαστήριο να θεωρήσει την ασκηθείσα αγωγή ως στρεφομένη κατά του παραγωγού, υπό την έννοια του άρθρου 11 της οδηγίας, εάν ο προμηθευτής εγνώριζε την ταυτότητα του παραγωγού και ήταν σε θέση να πληροφορήσει σχετικώς τον ενάγοντα εντός εύλογης προθεσμίας και, εν πάση περιπτώσει, πριν από την πάροδο της ως άνω δεκαετούς προθεσμίας.»